

Antykorupcja

<http://antykorupcja.gov.pl/ak/retrospekcje/retro/4650,Japonski-skandal-cukrowy.html>
2019-05-23, 18:29

Japoński skandal cukrowy

28 lipca 1909 roku w Japonii ogłoszono wyrok sądu w aferze cukrowej, o czym natychmiast doniósł korespondent "New York Times" pisząc:

„28 lipca 1909 Tokio. Japoński wymiar sprawiedliwości stanowi ciekawy kontrast w porównaniu z zachodnim. Kontrast ten zyskał rozgłos dzięki odbywającemu się tu ostatnio procesowi osób zajmujących wysokie stanowiska, których jednak zarówno działania, jak i wpływ nie zdołały wybronić. Uwagę zwrócił szczególny sposób, w jaki potraktowano winnych w trakcie właśnie zakończonych procesów, które pozostają w związku ze skandalem cukrowym. Spośród 24 oskarżonych o przyjęcie łapówek i obietnicę skorumpowania parlamentu, uniewinniono tylko jednego. Wszyscy są lub byli członkami niższej izby Zgromadzenia Cesarskiego. 23 skazanym wymierzono kary wahające się od 3 do 10 miesięcy więzienia. Każdy z nich zobowiązany został do zwrócenia otrzymanych pieniędzy, które to sumy zawierały się w przedziale od 200 do 10 tysięcy dolarów.

Ciekawą częścią procesu była rozbieżność poglądów prezentowana

przez obrońców i prasę. Obrona, która liczyła 70 osób, twierdziła, że hańba i ból, jakich doświadczyły osoby zajmujące wyższą pozycję społeczną, gdy zastosowano wobec nich środki prawne, były proporcjonalnie znacznie wyższe, niż w innych przypadkach. Prasa z drugiej strony przekonywała, że takie osoby dla przykładu powinny zostać surowiej ukarane jako, że ich przestępstwo jest tym poważniejsze, gdyż dokonane zostało z brakiem poszanowania dla zajmowanego przez nich urzędu. Sąd przychylił się do drugiej opinii.

Oprócz dwóch tuzinów zatrzymanych parlamentarzystów, sądzonych jest obecnie także 5 dyrektorów Cukrowego Przedsiębiorstwa Wielkiej Japonii (Great Japan Sugar Company). Ich firma została założona przed 3 laty, zaraz po zakończeniu wojny rosyjsko-japońskiej, gdy w Japonii doszło do gospodarczego boomu. Przedsiębiorstwo powstało z kilku rafinerii cukrowych, z kapitałem 6 milionów dolarów i oddziałem na Formozie¹. Wierzone, że przełamie ono monopol 2 rafinerii z Hongkongu zarządzanych przez brytyjskie firmy.

Dywidendy za okres od 1 lipca 1906 do 31 grudnia 1908 były imponujące. Jednak koniunktura zaczęła się kończyć a pojawiły się plotki, że wypłacane dywidendy pokrywano z pieniędzy uzyskanych z oszustw celnych. Zmniejszyło to zaufanie do firmy. Później bank, w którym ulokowana była znaczna część środków przedsiębiorstwa popadł w tarapaty, i wyszło na jaw, że jest ono

bankrutem.

Wkrótce ujawniono jeszcze inną rzecz. Dyrektorów firmy posądzono o przekupywanie członków Izby Reprezentantów. W końcu po Tokio rozeszła się wieść, że aresztowano 24 członków niższej izby parlamentu. Wtedy to wyszło na jaw, że gdy upadłość zajrzała dyrektorom w oczy, postanowili kupić część parlamentu, aby uchwalono ustawy zachęcające do eksportu cukru oraz by ustanowić państwowy monopol na cukier.

Jednak nic nie było wiadome na pewno, nie wydano żadnego oficjalnego oświadczenia. Ludzie zaczęli się na władze skarżyć. Dopiero po wielu miesiącach ujawniono, że przez ten czas zbierano dowody przeciwko podejrzanym. W końcu w kwietniu rozpoczęły się aresztowania, i jeden za drugim, czasem 6 lub 8 osób równocześnie, zatrzymywano kolejne osoby. Pośród nich znalazł się człowiek, który wcześniej był przewodniczącym zarządu amerykańskiej uczelni z Kioto, a który przez cały czas był uznawany za osobę prawą i honorową. On i 3 innych podejrzanych przyznało się do wszystkich zarzutów w nadziei, że zostaną łagodniej potraktowani. Rozczarowali się jednak.

Incydent był poważnym szokiem dla społecznego szacunku żywionego do niższej izby parlamentu, oraz wywarł wpływ na ufność ludzi w uczciwość japońskich przedsiębiorstw. To drugie uczucie nie potrwa jednak długo, zwłaszcza jeśli rezultatem afery

będzie ustanowienie systemu dyplomowanych księgowych. Z drugiej strony reputacja parlamentarzystów mocno na tym ucierpiała. Uważa się jednak, że cała ta afera w parlamencie ujawniona zostałaby wcześniej, gdyby okoliczności nie sprzyjały jej ukrywaniu, jako że nieuczciwość była wyróżnikiem Japonii przez ostatnie 15 lat.”

Źródło: New York Times 15 sierpnia 1909; query.nytimes.com

¹ Dawna nazwa Tajwanu